

1968

① 1968 márc 18 SZABADSÁG

ASBÓTH TÁBORNOK SIRJA

Irta: VASVÁRY ÖDÖN

Egy régi anekdota szerint a falusi pap megszólítja egyik hívét: János gazda, miért nem látam vasárnap a templomban? Azért kérem, mert nem voltam ott — volt a válasz.

Vasváry Ödön

Arra a kérdésre, hogy Asbóth Sándor 48-as honvédelezredes és amerikai polgárháborús tábornok sírját miért nem találja meg, aki azt az Arlington nemzeti temetőben keresi, a válasz ugyanez: azért, mert nincs és nem is volt ott soha.

A legendát, hogy a tábornok hamvait a Washington melletti nemzeti temetőbe szállították Argentínából, néhai Kende Géza indította el, bizonyára akaratlanul, egyszerűen azért, mert feltételezte, hogy annak úgy kellett történnie. Ilyen második temetésre már több példa volt. Emlékezetem szerint az utolsó a harmincas években történt, amikor a lengyel származású Krzyzanowski polgárháborús tábornok hamvait szállították át Brooklynból a nemzeti temetőbe. A második temetésen maga, Rooseveltnél is megjelent.

Alig pár hónapja annak, hogy ennek a második

temetésnek emlékét lapunk egyik cikkében felidéztem, épen Asbóth tábornok argentinai sírjára gondolva. Abban a cikkben megemlítettem, hogy 1968-ban lesz Asbóth halálának százéves évfordulója, amiről talán illenék megemlékezni az amerikai magyarságnak, esetleg abban a formában, hogy mozgalom indulna a tábornok hamvainak az Arlington Nemzeti Temetőbe való átszállítása érdekében.

Krzyzanowski emlékének megadták ezt a kitüntetést, dacára annak, hogy multjában homályos foltok is voltak: a mult század hetvenes éveiben többször is letartóztatták, sikkasztással vádolva, de minden esetben sikerült tisztázni magát. Asbóth multja minden tekintetben makulátlan volt, annál több okot adván arra, hogy emlékét időnkint felelevenítsék.

Az a tény különben, hogy Asbóth sírja sohasem volt másutt, csakis Argentínában, a buenos airesi Old English temetőben és hogy ma is ott van, egyáltalában nem volt titok. Ismerve Kende téves adatát, én magam ismételten hangoztattam ezt. A hamvak arlingtoni eltemetésének tervét itt-ott már harminc esztendő óta előhoztam. "Lincoln's Hungarian Heroes" című, magyar-angol szövegű könyvem majdnem 30 esztendővel ezelőtt jelent meg. Kende tévedését abban is kiigazítottam. Asbóth érdekes lóhátas képe, mellette szaladó kutyájával, szintén egész oldalon van benne a könyvben.

Amikor könyvemen dolgoztam, sikerült megszerezni a sír fényképét is. A sír, mint említettem, Buenos Airesben van, az Old English temető északi fala mellett. A kölap, amely a sírgödört

fedő, gótikus ablak formában van kifaragva, domborművű kerettel. A külső kereten belül cimere formájú faragvány van, e fölött egy férfifej, valószínűleg angyalé, mögötte szárnyakkal. A cimere felső részén belül egy ugyanolyan formájú magyar cimere van balról, koronával fölötté, a négyes folyóval, hármassal halommal és az apostoli kettős kereszttel. Mellette van az Egyesült Államok nagy pecsétjének domborműve, amelyet a kongresszus 1776 július 4-én fogadott el. A nagy pecséten az amerikai kopasz sas (bald eagle) képe van, szájában hosszú szalaggal, amelyen az ismert latin jelszó áll: E pluribus unum. (A sokból egy.) Körmei között a háború nyilai vannak, a béke olajágával.

A szimbólumok alatt ez a szöveg:

In memory of
Major Gen. Alexander Asboth
died Jan. 21, 1868, aged 57 years
an adjutant general in the patriot
army of Hungary his native land
afterwards Major General in the army
of the United States
at the time of his death minister
resident of the U. S. to the
Argentina republic.

A sirt ma is gondozzák. A polgárháborús katonának American Legionjának Spencer Ely osztálya ápolja, illetve a már kihalt régi Legionnak ugyanolyan nevű mai szervezete, amelybe háborúviselt katonák tartoznak. A sirt minden esztendőben kétszer rendbehozzák.

A sírkő lap felírásában az "Adjutant" szó "j" helyett tévesen "g"-ven van írva. Maga az adat is tévedés, mert Asbóth nem volt tábornok a magyar szabadságharcban. Mint alezredes szerelt le és Kossuth is, akinek bizalmas embere volt, mindig így szólította.

